

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s
Profilová práce — třída Mí
Nižší stupeň studia
2017/2018

Rozálie Kopecká

Agent K

aneb agent dvou tváří

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Najbert

Datum odevzdání: 23. listopadu 2017

autorka: Rozálie Kopecká
vedoucí profilové práce: PhDr. Jaroslav Najbert
datum odevzdání: 23. 11. 2017
odborný konzultant: Matouš Bičák

ABSTRAKT

Tématem mé práce byl příběh mého pradědečka Vojtěcha Kučery, jinak nazývaného Agent K. Rozhodla jsem se zdokumentovat, jak se vyprávění příběhu mění napříč generacemi v mé rodině. Výstupem práce jsou rozhovory se zástupci tří generací mé rodiny a krátký dokumentární film, který má život mého pradědečka přiblížit např. mým spolužákům a učitelům, kteří chtějí příběh využít v hodinách dějepisu. Tato práce je také doplněna o fotografickou přílohu.

PODĚKOVÁNÍ

Mé díky patří hlavně mému vedoucímu profilové práce **PhDr. Jaroslavu Najbertovi** za celkovou pomoc při tvoření práce a gramatickou korekturu.

Dále bych chtěla poděkovat za odbornou pomoc při střihání filmu a grafickou úpravu **Matouši Bičákovi a Richardu Sladkému**.

A na závěr bych chtěla poděkovat všem, kteří byli ochotni se mnou nahrát rozhovory a také mým spolužákům za podporu a nenahraditelné rady.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíle.....	2
3. Postup práce	3
4. Příběhy Vojtěcha Kučery	4
4. 1 Stručný životopis.....	4
4. 2 Příběh podle Aleny Kučerové	5
4. 3 Příběh podle Jana Kopeckého	6
4. 4 Příběh podle Julie Kopecké.....	7
4. 5 Příběh podle mě.....	8
6. Závěry	10
7. Literatura	11
8. Seznam příloh	12
1. Fotograficky zdokumentované dopisy Vojtěcha Kučery.....	13
2. Přepsané rozhovory v plné verzi	14
2.1 Alena Kučerová, rozhovor č. 1	14
2.2 Jan Kopecký, rozhovor č. 2	21
2.3 Julie Kopecká, rozhovor č. 3.....	25

1. Úvod

Tajemství historie jakoby nikdy nemohla být všechna odhalena. Ve školách a v životě se učíme o událostech, jež se odehrály v minulosti, o válkách a vzpourách, vládcích a významných činech. Víme toho onehdy (častokrát) více o historii, která nám může být v mnoha směrech známá, ale přitom tak vzdálená, a mnohdy si nepovšimneme historie, jež se na nás váže, jež se nás sama dotýká. Minulosti spjaté s námi a s naší rodinou.

Mnoho lidí má ve své rodině lidi s příběhem. Lidi s tak prazvláštní minulostí, až se v ní někdy sami ztrácí. Avšak proč mnohokrát ani nevíme, že někdo takový v naší rodině žil, proč neznáme jeho příběh? Někdy se stačí jen zeptat a náhle zjistíte věci, o kterých jste si mysleli, že se nikdy nemohou stát.

A tak jsem se začala ptát a rozhodla jsem se věnovat svou práci příběhu z minulosti. Příběhu mého pradědečka Vojtěcha Kučery, někdy nazývaného Agent K. V práci bych chtěla zjistit, jak se jeho příběh mění postupem času, jak se mění vyprávění o jeho životě podle toho, kdo vypráví. Také bych chtěla sobě a vám přiblížit jeho příběh a zjistit, kým vlastně byl.

2. Cíle

Mým cílem bylo porovnat a zdokumentovat, jak se příběh Vojtěcha Kučery mění napříč generacemi. Jak se na něj dívá např. moje sestra a moje babička a jak se jejich příběhy liší. Také jsem se sama chtěla seznámit co nejvíce s jeho příběhem a pomocí této práce bych jeho příběh chtěla představit i vám.

Jeho příběh jsem okolí chtěla přiblížit pomocí rozhovorů s třemi členy mé rodiny a krátkého filmu, do kterého rozhovory zakomponuji. V tomto filmu použiji různé úryvky ze starého komunistického propagačního filmu z přelomu 50. a 60. let 20. stol. O Vojtěchu Kučerovi (Agent K vypovídá) natočeného po jeho zatčení.

Doufám, že díky této práci se každý nějak přiblíží k minulosti a k pochopení tehdejší doby a možná odhalí i nějaké své tajemství, nějakého svého agenta či hrdinu co já vím... Je jen na vás, kým pro vás bude.

3. Postup práce

Když jsem si své cíle přečetla po nějaké době, zjistila jsem, že možná nestihnu tolik rozhovorů, v kolik jsem doufala. Rozhodla jsem se proto udělat aspoň jeden rozhovor s každé generace.

Na začátku jsem si musela uvědomit, že možná ne všichni, se kterými bych chtěla rozhovor zrealizovat, budou ochotni ho se mnou nahrát, a doufala jsem, že budu mít dost materiálů na doplnění k filmu pomocí rozhovorů.

Poté, co jsem zjistila, s kým se mi rozhovory nejspíše podaří nahrát, jsem si propůjčila diktafon a předem jsem si domluvila odbornou pomoc od Matouše Bičáka se střiháním filmu a rozhovorů. Také jsem se musela sama seznámit s příběhem Vojtěcha Kučery pomocí vyprávění mých příbuzných a také pomocí zápisů z výsledku Vojtěcha Kučery.

Když jsem se seznámila s jeho příběhem, sepsala jsem si předběžné otázky, na které bych se při rozhovoru chtěla zeptat. Následně jsem je prokonzultovala se svým vedoucím práce a doplnila nalezené nedostatky.

Následně jsem se vypravila k, v mé práci (samo s sebou po Vojtěchu Kučerovi) nejvýznamnější osobě, jež sama znala Vojtěcha Kučeru, Aleně Kučerové - mé babičce a dceři Vojtěcha Kučery, abych s ní nahrála rozhovor.

Po návratu domů jsem si rozhovor znovu několikrát poslechla a podrobně jsem ho sepsala do psané formy. Také jsem díky novým informacím začala utvářet příběh o Vojtěchu Kučerovi z mého pohledu. Další rozhovor jsem nahrála s mým tátou Janem Kopeckým a poslední z rozhovorů jsem nahrála s mojí dvaceti dvouletou sestrou Julií Kopeckou. Oba rozhovory jsem také sepsala do psané formy. Ke každému rozhovoru jsem napsala krátké shrnutí, jaký názor si daní lidé na Vojtěcha utvořili a stručné shrnutí, co v rozhovoru vypráví.

Když jsem měla zpracované veškeré rozhovory, vybrala jsem si z komunistického propagačního filmu, jenž mi byl zpřístupněn z Národního vojenského archivu, různé úryvky z výsledků a z dopadení Vojtěcha Kučery. Poté jsem z nich sestříhala krátký film, ke kterému jsem přidala zajímavé části z rozhovorů, jež jsem předtím nahrála.

4. Příběhy Vojtěcha Kučery

4. 1 Stručný životopis¹

Abych vás uvedla do děje, krátce vás seznámím s příběhem mého pradědečka Vojtěcha Kučery.

Vojtěch se narodil v Liberci 20. 4. 1908 a zemřel v Praze v nemocnici na rakovinu v září roku 1965.

Školní vzdělání: 5 tříd obecné školy, 4 třídy reálného gymnázia.

Část z příběhu, která je pro nás důležitá, začíná 13. června roku 1945, kdy Vojtěcha Zemský národní výbor v Praze pověřil vedením podniku A. Meinl's Erben ve Velkém Březně v Ústí nad Labem. Vojtěch textilní továrnu uvádí znovu do chodu a několik let ji spravuje. Okolo roku 1947/48, kdy nastal v ČSR zvrat a vládu převzali komunisté, Vojtěch začíná mít problémy.

Nejspíše kvůli vysoké pozici, ziskům v továrně a neutrálním postojem vůči komunismu se Vojtěch stává pro komunisty nepohodlný. Začíná být sledován, je odsuzován za činy, které vůbec nespáchal a továrna mu je následně i odebrána. Vojtěch se proto rozhodne, že z ČSR uteče a okolo roku 1947 tedy utíká do Německa.

Následně se stává agentem, jenž bojuje proti režimu, který panuje v ČSR. Nejspíše byl ke konci svého působení v Německu donucen pracovat i pro Státní bezpečnost ČSR avšak informace, které jim ze zahraničí podával, byly nepravdivé. Tajně převádí přes hranice až do roku 1954, kdy je 16. září nejspíše při jednom z přechodů chycen. Poté je vyslýchán a nakonec odsouzen za velezradu a vyzvědačství k trestu smrti. Poté je jeho trest zmírněn na doživotí a nakonec na pětadvacet let ve vězení a práce v dolech.

Vojtěch je přibližně po dvanácti letech puštěn, pravděpodobně kvůli nemoci, jež se objevila v důsledku prací v dolech. Vojtěch ani ne rok po propuštění umírá v Praze v nemocnici na rakovinu.

Když Vojtěch utekl do Německa, v ČSSR nechal svou rodinu: manželku Marii Kučerovou, později rozvedenou Kunešovou, také svého malého syna Pepu a přibližně desetiletou dceru Alenku. Jeho odchod rodině způsobil mnoho potíží. Marie, jeho manželka, byla vyslýchána a poté na rok zavřena do vězení. Jeho dcera Alena měla být kvůli činům svého otce vyhozena ze školy, což se nakonec díky jednomu z profesorů nestalo a mohla zkráceně dostudovat.

¹ Stručný životopis jsem napsala na základě vyprávění a dokumentů z osobního svazku mého pradědečka, který máme doma.

4. 2 Příběh podle Aleny Kučerové²

Babička na úvodu rozhovoru vypráví o Vojtěchově kariéře, kdy spravoval textilní továrnu. V této části také zmiňuje pro nás důležitou informaci a to, že se naučil přecházet přes hranice, když legálně převáděl odsunuté Němce, kteří dříve obsluhovali stroje v textilní továrně a věděli, jak stroje znovu sestavit. Vojtěch dále prosperuje a je úspěšným správcem až do doby, kdy je pozván na Bavorské závody, kde se dostane do určitého rozporu. Následně je komunisty stíhán kvůli jeho úspěšnosti v podniku a také nejspíš proto, že není přímým podpůrcem komunistů a jeho nezávislé postoj se pro něj stávají hrozbou. Proto je nakonec stíhán a ze strachu před režimem utíká do Německa. Rodina byla s jeho odchodem obeznámena, avšak to nijak nezmírnilo dopad jeho odchodu. Marie Kučerová je poslána na přibližně rok do vězení a obě děti, asi osmnáctiletá Alenka a sedmiletý Pepa, zůstávají doma sami.

Vojtěch v Německu začíná pracovat pro tajnou americkou službu a zároveň je komunisty „donucen“, aby nosil zprávy z Německa pravděpodobně o činnosti americké služby. Vojtěch však podává jen bezvýznamné, mnohdy směšné informace, a tak je v roce 1954 chycen a odsouzen jako vlastizrádce za donášení zavádějících informací a tajnou spolupráci s americkou službou.

Mezitím se Alena (babička) dostává na UMPRUM a po určité době přicházejí tzv. kádrováci na kontroly do škol. Snaží se omezit studenty, již jsou, dá se říci, pošpinění antikomunismem, lidé, kteří mají v rodině právě nějaké odpůrce komunistů či významné nezávislé např. politiky. Babička je nucena, aby veřejně (písemně) zapřela svého otce, nebo pokud to neučiní, musí odejít ze školy. Babička však řekla, že se svého otce nezřekne a jde o pomoc žádat za svým profesorem. Díky zastání a návrhu o zkráceném studiu jí je nakonec povoleno UMPRUM dostudovat. Sice o jeden rok dříve a to roku 1959, ale s plnou platností.

Alena po uzavření školy začíná pracovat a bere si Vladimíra Kopeckého (také umělce) za manžela. Marie je po roce, kdy ji zavřely, propuštěna a v roce 1965 je propuštěn i Vojtěch Kučera kvůli rakovině, jež se nejspíše projevila kvůli dlouhému pobytu v uranových dolech.

Ani ne rok potom, co Vojtěcha pustili, umírá na rakovinu.

Z babiččina vyprávění jsem na závěr pochopila, že Vojtěchovi vyčítá, že opustil svou rodinu a vše, co Vojtěch podnikl od útěku až po jeho smrt, všechno tohle jí přišlo zbytečné.

² Kapitola je shrnutím rozhovoru, který je v příloze.

4. 3 Příběh podle Jana Kopeckého³

Na začátku rozhovoru Jan (můj táta) krátce shrnuje, kdo to Vojtěch Kučera byl, a že i přes veškerá vyprávění a popisy o něm není schopen říci, jakou měl Vojtěch Kučera povahu, jaký byl. Nemá moc pochopení ohledně Vojtěchova útěku od rodiny, avšak zároveň není schopen posoudit, co v té době Vojtěch prožíval.

Po té krátce vypráví o tom, jak byl Vojtěch Kučera pověřen správcovstvím ohledně textilní továrny a jak ilegálně přecházel hranice, aby si do Československa přivedl odsunuté Němce, aby mu pomohli s opravou textilních strojů.

V Německu začíná Vojtěch pracovat pro tajnou americkou službu CIC a zároveň je osloven, jiným českým agentem, který pracuje pro komunisty, aby tajně nosil zprávy ze zahraničí do Československa. Nejspíše pod nějakým tlakem Vojtěch souhlasil se spoluprací s komunisty, avšak informace, které jim donášel, byly naprosto nevýznamné až výsměšné.

Situace se nejspíše pro Vojtěcha stala nesnesitelnou, být tzv. dvojím agentem pro něj nejspíše bylo moc, a tak se možná i vědomě nechal Vojtěch chytit při nelegálním přechodu přes hranice.

Na rodinu jeho útěk měl veliký dopad. Jeho manželka Marie Kučerová byla zavřena skoro na rok do vězení a po jejím propuštění musela vykonávat náročné stavitelské práce. Alenku jeho dceru chtěli kvůli zločinecké pověsti jejího otce vyloučit do školy. Naštěstí díky jejímu profesorovi, který se za ní přimluvil, mohla Alenka dostudovat. Sice měla studium o jeden rok zkrácené, avšak bylo uznáno jako plnohodnotné.

Vojtěch Kučera byl po dopadení vyslýchán a poté byl odsouzen k trestu smrti. Tento trest mu byl poté snížen na doživotí, a nakonec byl propuštěn přibližně po jedenácti letech.

Po propuštění se vrátil k rodině a ani ne po roce zemřel.

Na závěr táta prohlašuje, že mu celá tato životní část přijde zbytečná. Řekl: „Utéct, nechat se chytit a strávit jedenáct let ve vězení, je vlastně nesmysl“.

³ Kapitola je shrnutím rozhovoru, který je v příloze.

4. 4 Příběh podle Julie Kopecké⁴

Na začátku se moje sestra zmiňuje, že příběh zná jen z vyprávění naší babičky a že se mu samotnému sice již někdy věnovala, ale nikdy ne nijak příliš.

Vyprávění začíná tím, jak Vojtěch pracuje jako ředitel v továrně na textil. Společně se svou rodinou žije ve Velkém Březně a daří se jim vcelku dobře. Zvrat začíná v tu chvíli, kdy mu textilní továrnu zaberou komunisté. A kvůli dalším okolnostem a problémům, jež doprovázejí tuto pro Vojtěcha neblahou událost, se Vojtěch s celou rodinou musí odstěhovat pryč.

Po narození jeho druhého dítěte, nejmladšího syna Pepy, Vojtěch odchází do Německa a začíná pracovat pro nějakou nejspíše tajnou službu a ilegálně převádí přes hranice. Na Vojtěchovi je zajímavé to, že u sebe nenosí žádnou zbraň a veškerou svou činnost, ať už byla jakákoliv, se snaží provádět nenásilným způsobem.

Rodinu, obzvláště babičku, jeho odchod ranil. Vojtěch však občas tajně navštěvuje svoji rodinu a pokouší se přemluvit jejich nejstarší dceru Alenku (naši babičku), aby s ním odjela do Německa.

Jeho tajné převody se mu po nějakou dobu daří a dokonce možná začal pracovat pro tajnou americkou službu CIA.

Za neznámých okolností je však po nějaké době chycen, vyslýchán a následně poslán do vězení.

Toto období se stává asi nejtěžším pro jeho rodinu. Babička a jeho manželka Marie jsou také vyslýchány a Marie je nakonec poslána přibližně na rok do vězení.

Po jedenácti letech ve vězení Vojtěch umírá na nemoc v důsledku pobytu ve vězeních a různých pracovních dolech.

V době, kdy byl vězněný, měla jeho rodina mnoho omezení a nevýhod, mezi něž patřilo i vyloučení babičky ze školy, ke kterému nakonec nedošlo díky podpoře jednoho z profesorů.

Z Juliina vyprávění jsem pochopila, že všechny detaily a činy, které udělal a proč je udělal, nezná.... Vojtěcha zná hlavně z vyprávění naší babičky a je tím hodně ovlivněna. Je těžké říci, kým je.

Pro ni je, dá se říci, hrdinou, a to proto, že se odvážil bojovat (avšak beze zbraní způsobem, který jí přijde správný), ale to, jak se zachoval vůči rodině, jí nepřijde správné. Ke konci říká:

⁴ Kapitola je shrnutím rozhovoru, který je v příloze.

„Takže myslím si, že takhle je to takový rozporuplný, že jsem na něj jako hrdá a myslím si, že je to.. to byl jako správnej člověk, ale vlastně mi je trochu líto, jak se zachoval k tý rodině, no“

4. 5 Příběh podle mě

Vojtěch Kučera, pro mě pradědeček, pro některé milující otec, manžel, přítel a pro některé tajemný muž, jenž nezapadá pod žádnou stranu, člověk mnoha tváří, zástupce továrny s textilem, či člověk, co poté nesčetněkrát přešel hranice, nebo bych snad měla říci agent? Teď vám povyprávím jeho příběh tak, jak ho vidím já.

20. 4. 1908 se narodil chlapec jménem Vojtěch Kučera v Liberci. Nevím, jak je jeho život jako chlapce poutavý, ale já bych se přesunula do dob, kdy už chlapcem rozhodně nebyl. Psal se rok 1945 a Vojtěch Kučera už byl ženatý s Marií Kučerovou a měli přibližně osmiletou Alenu (mojí babičku).

13. června roku 1945 ho Zemský národní výbor v Praze pověřil vedením podniku A. Meinel's Erben ve Velkém Březně v Ústí nad Labem jako „prozatimního národního správce“ (nejspíše také proto, že ji už za první republiky spravoval). Továrna, která byla v dobách 2. sv. války z textilní předělána na vojenskou, kde se vyráběly části leteckých motorů, se měla znovu vrátit k původní výrobě, a tak byl Vojtěch požádán, aby továrnu znovu uvedl do chodu a následně ji i spravoval. Součástí obnovy bylo i opravit a zprovoznit textilní stroje, jež byly za války odsunuty a nejspíše značně zchátraly. Následně dostal Vojtěch Kučera povolení, že může přivést zpět odsunuté Němce, kteří se v textilní výrobě a textilních strojích vyznali, díky tomu se Vojtěch Kučera naučil přecházet německé hranice. Poté tedy s pomocí německých a českých odborníků fabriku znovu uvedl do chodu. Fabrika se skládala z přádelny a tkalcovny. Díky továrně mnoho lidí získalo zaměstnání, a tak továrna nadále fungovala další dva roky. Po nějaké době, kdy byl v ČSR nastolen komunismus, začal být Vojtěch Kučera sledován komunisty nejspíše kvůli jeho vysoké pozici a nezávislému názoru na komunisty. Tak začal být Vojtěch Kučera ke konci roku 1946 stíhán a sledován. Byl obviňován z věcí, které nespáchal, a jeho život se rychle změnil ve sled stále nepříjemnějších a nepříjemnějších událostí. A proto se rozhodl, že z Česka před režimem uteče!

A tak uprchl do Německa. Rodina s tím byla obeznámena, že chce odejít, dokonce se Vojtěch ještě před svým odchodem napůl rozvedl s Marií, avšak to nijak nezmírnilo události, které se odehrávaly poté. Mezitím co Vojtěch přešel hranice a usadil se v Německu, rodina Kučerů byla vyslýchána a prověřována. Marie nesměla chodit do práce a poté byla na rok poslána do vězení. Mé babičce (v té době jí bylo přibližně devatenáct) nejdříve zakázali studovat, ale nějakým

šťěstím se jí podařilo na UMRUM zůstat, a také ji dovolili, aby se starala o svého mladšího, v té době devítiletého, bratra Josefa Kučera.

Mezitím Vojtěch Kučera začal tajně převádět lidi přes hranice. Nikde není přesně napsáno, kolik jich převedl. Při výslechu po jeho dopadení sice uvedl číslo, avšak jestli to bylo přesné, to se nejspíš již nikdy nedozvíme. V Německu si ho všimla tajná americká služba CIC, a tak pro ni po určitou dobu pracoval jako tajný agent. Přecházel hranice a různě vyzvedával nebo doručoval vzkazy, jestli byl však přímým podpůrcem CIC, nevím. Myslím, že si nikdy nechtěl vybrat žádnou stranu. Poté si ho nakonec komunistický režim začal všímat a začali na něj být nasazováni „špehové“, aby zjistili jeho činnost v Německu. V jednu chvíli se však situace podivně zvrátila, neboť se jim to z určitého hlediska začalo hodit. To v jaké je pozici a kde se nachází, a tak se náhle Vojtěch Kučera stal dvojím agentem. Komunistický režim po něm žádal informace a spolupráci. Sice zatím netušili, že je v kontaktu se CIC, ale jak už jsem říkala, jeho postavení se jim hodilo, a tak ho začali také využívat. Vojtěch Kučera jim ale nikdy nijak moc nepomáhal, ba naopak ve vzkazech, které jim měl předávat, je, dalo by se říci, zesměšňoval a informace, které jim dával, byly nejspíše nepravdivé nebo nepodstatné. Nikdo neví jak, i když je celkem zřejmé proč, Vojtěcha Kučera roku 1954 zatknuli. Byl mnohokrát vyslýchán, odhalili jeho tajnou spolupráci se CIC, a tak byl Vojtěch Kučera prohlášen za zrádce vlasti a odsouzen k trestu smrti. Nevím přesně, proč byl jeho trest smrti změněn na doživotí, pak byl ještě zmírněn na pětadvacet let ve vězení a práce v uranových dolech. Po patnácti letech byl propuštěn, neboť mu diagnostikovali rakovinu, kterou zapříčinil čas strávený v uranových dolech, a tak se nakonec několik měsíců po jeho propuštění jemu prvně určený trest stal realitou.

O Vojtěchu Kučerovi byl po jeho zadržení natočen film, v němž byl v roli zrádce vlasti. Tento film se pak pouštěl například v kinech ba dokonce i v televizi, možná právě díky tomu, že souhlasil o své účasti ve filmu a jeho natočení jeho trest zmírnili.

6. Závěry

Výsledkem mé práce jsou rozhovory s mými příbuznými, v nichž se snažím porovnat pohled na Vojtěcha Kučeru a také zjistit, jak se příběh mění napříč generacemi. Mým dalším výsledkem je krátký dokumentární film o Vojtěchu Kučerovi. Jsou v něm záběry ze starého propagačního filmu a sestříhané rozhovory, jež jsem nahrála s mými příbuznými o Vojtěchu Kučerovi.

V této práci se mi naskytlo mnoho možností, naučit se něco nového. Od praktických věcí jako jak sestříhat film nebo jak se pracuje s diktafonem, až po věci spíše sociologické jako například jak se správně lidí ptát, což se mi ne vždy dařilo. V této práci jsem se musela mnohokrát vrátit daleko zpět do historie, probírat se příběhy a zase se zpět vracet ke kořenům, abych se ve spletutých rozvětvl příběhů, jež jsem vyslechla, neztratila.

Tato práce mi pomohla utvořit si názor na člověka, o němž jsem donedávna věděla tak málo. Neříkám, že jsem schopná říci, kdo byl, což je na tom podle mě to nejzajímavější, ale podle mě to nejspíš nedokáže nikdo. A musím uznat, že je neskutečné, jak se příběh časem změní, a doufám, že jste se v něm neztratili, protože já jsem si v jeho minulosti občas ztracená připadala. Můžu však říct, že jsem se během hledání ve Vojtěchově minulosti naučila mnoho. A snad se mi díky tomu podařilo přiblížit jeho příběh i vám.

7. Literatura

VESELÝ, Vojtěch. *Mikrohistorická sonda: Osudy "agenta-chodce" Vojtěcha Kučery* [online]. 2014 [cit. 2017-11-20]. Bakalářská práce. Filozofická fakulta (FF). Vedoucí práce Mgr. Kamil Činátl, Ph.D.

Agent K vypovídá [film]. Režie Jiří PLOYHAR st. Československo, 1960

Dokumenty uložené v rodinném archivu – osobní dopisy, vyšetřovací spis StB (originál uložen v Archivu bezpečnostních složek).

8. Seznam příloh

1. Fotograficky zdokumentované dopisy Vojtěcha Kučery	18
2. Přepsané rozhovory v plné verzi.	19
2.1 Alena Kučerová rozhovor č.1	19
2. 2 Jan Kopecký rozhovor č.2	26
2.3 Julie Kopecká rozhovor č.3	30

1. Fotograficky zdokumentované dopisy Vojtěcha Kučery

[illegible][illegible]

Octas Vojtěcha KOLÉRA, otec
z 1905

řij. Alona KOLÉROV, dcera
Fratrika, ne obřezána, láme 4.

nejdražší!

Václav 25. 9. 56.

S velikou radostí jsem četl Vaše krásné
zprávy. Vím, že jste zprávy opakovaně a hodně
Alonko, v duchu šelvidim, jak cestujete,
provis doma ve škole, ateliere, po škole
světa napřezajinč. Taklik si držíte palce,
aby se ti ležce tvrdilo a dárilo dase dle
Cimr^{IV} mus svjón konvinn a pravní veli-
kou radost. Jsemu zjeda na koni mne
brachu strati. Bud opatná na zpravu.
V duchu se ti přichlívají na zplátní a pes
i při brachu starosti na lebe brach. Alonko
lehný je vše do dobře.

Karenko ctili se mlada žije? Já jsem
jako klet. To mne mládnyje. Alon je
budu opal zbrav. Klet mne zje zgošty,
mam se dobře a dlouho. Ču hodná
Aniky a myslim, že jsem se moc naučil.
Bpichu si, mly bynu - tak na lebe
myni, kchy dlozdy myslim. Vě, katoři
svanu: Bud rozzumny, ne se pime a
máť táleli radost mamince. Sporyk
a chupý se v síle vile, židat mramny
a zabývej se čiností jen zbravou.

Psaní se na lebe moc dne 9. XII dopo-
ladne s unamkou a cede kem. Zpravu
a Alonu Vls Paš kate.

2. Přepsané rozhovory v plné verzi

2.1 Alena Kučerová, rozhovor č. 1

Když skončila druhá světová válka, Tak byl otec povolanej národním výborem tehdy Českým (mám tady na to papírek povolávací), že byl doporučeněj a vybraněj po nějakých pokusech, který proběhly předtím ještě, tam byli lidé který to měli rozočit tu továrnu nasadit tam správný textilní stroje, který tam pracovaly před druhou světovou válkou v té továrně, ale byli odstaveny do nějakých skladišť a byly tam vyráběny části leteckých motorů pro válečný potřeby, takže tam byla úplně přerušená výroba toho textilního zboží a tehdejší režim, vláda potřebovala všechny ty továrny takhle vodstavený bokem válečným .. pro válečný potřeby, dát do původního stavu. Nepovedlo se jim to dvakrát, dávali tam nějaký soudruhy, kerý to spíš rozkrádali tam ty sklady textilní a ty musely jako vodvolat a zavolali tam našeho tatínka Vojtěcha Kučeru, kterej tuto továrnu zastupoval před světovou válkou, už za první republiky a byl vobeznámeněj s tou výrobou i s těmi majiteli původními rakouskými (madlovi ??) a tam, říkalo se jí Majlovka, ta továrna která vyráběla nádherný do postele ty ... jak se tomu říká to zboží na výrobu peřin, polštářů . Jak se tomu říká .. no měli značku Bernvebe to byla známá značka světová proslavená. Tak to se snažil táta a povedlo se mu to za pomoci toho, že dostal povolení přivést zpátky některý odsunutý odborníky a dokázal pro ně zajít, pro ty vodsunutý němce a tak se teda naučil taky přecházet do toho Německa.

Von jako tam převedl zpátky a dal dohromady s pomocí částečnou smozřejmě i českých a německých vodborníků, dal do pořádku tu fabriku, která začala normálně pracovat. Tam se tkalo, tam byla tkalcovna a ten druhěj vobor, no jak vono se to jmenuje .. přádelna a tkalcovna jo. Přádelna tam se přede, tam se ty nitě vyrábějí, že jo ono je to všechno bavlněný, vůně bavlny když si tam vešla všude vid', toho voleje těch strojů a v té přádelně se tkalo na takový ty ruličky, že jo na takový ty s přípravama pro tu tkalcovnu a v tkalcově se potom tkaly přímo ty látky, různý a všichni jako byli šťastný, bylo tam zaměstnáno spousta lidu. Se tam.. taklo se tam vesele a prosperovalo to dva roky. A najednou byl otec povolanej, a všichni ho měli rádi já to dobře pamatuju, protože já sem tam s nim kolikrát chodila na takový, prostě normální tam prohlídky při práci jak to tam vypadá. On to tam kontroloval jak to tam, že jo všechno jede. Já sem kolikrát s nim chodila a viděla jsem jak ho všichni maj rádi a vobdivujou, že to dokázal dokázal roztočit, vždyť to bylo i pro tu zem pro tu republiku výborný, že to zase fungovalo jo, dyť von měl vlastně velkou zásluhu. Takovejch lidu bylo hodně samozřejmě, to se roztočili spousta jinejch taky tech továren, musely fungovat nebyli, normálně za té války nebyli normálně funkční, dělaly všechno pro zbroje třeba, nebo i nevím chemikálie nebo takový věci. No a tak teďko táta nakonec když byl jednou povolanej na říditelství těch Bavoráskejch závodů, tak tam měl nějakěj hovor, potřeboval mluvit s někým na úrovni a tam byl nebo vedl to nějakěj velkej komunistickěj jako.. no jak jsou ty komunistcky ty bez toho odbornýho zázemí, jak neměl vůbec nic, byl to prej původně holič, pak mě otec říkal, on mu řekl, že s takovým člověkem se o takovejch zásadních věcech nebude vůbec bavit, že von

tomu absolutně nrozumí. No a teďko začala honička na tátu, když jako.. no prostě se ho potřebovali zbavit. A vymejšleli si na něj nesmyslný...

Já : A proč po něm tedy přesně začali jít kvůli tomu že properoval ve firmě ?

Ne to tehdy přeci jenom ze začátku té doby ještě nebylo ten čtyřicátý rok, to neměli komunisti takovou vládu. Von to roztočil v čtyřicátým pátým roce, což měl na to čas konec čtyřicátého pátého, celej čtyřicátý a část i osmačtyřicátého a pak už to šlo do prdele. No a otec z toho začal bejt skutečně otrávenej vid' a řekl, že uteče. Protože ho honili, vymejšleli si skutečně šílenosti. Co třeba u nás sebrali nějakýho nakradenýho zboží nebo co , no nesmysli my jsme nic takovýho nikdy neměli víš. A to se prostě falšovali a házeli se na slušnýho člověka takovýdle ty straníci, von se jim nehodil von byl neskrotnej v tom že, věděl že má zázemí to odborný, výborný vid'. Ale nebyl v nějaký straně vid'. To nebyl. A nebyl by. No tak se ho potřebovali zbavit, viděli, že se takhle musí vohnout nějak, to nešlo a tak utek a jelikož byl takovej dobrodruh a milovník přírody a měl spoustu známostí z určitejch vrstev toho českýho národa i z kulturní sféry.. . Von i vim, že převáděl spoustu lidu nevim já kolik, to je uveřejněno v těch spisech, kerý ti ukážu. Tam je uvedeno asi dvacetčtyři lidí, že převed ovšem von jistě nepřiznal všechno, že jo. Voni nemohli vědět vo všem, tehdy ty co vyslíchali tátu, takže von mohl převést daleko víc lidu. No a byli to třeba herečky různý takový třeba právníci, nebo nějaký majitelé statků, to byli různý lidi a převed je normálně bez všeho, šikovně je převed a bylo to. Nebo bratři mašinový, kteří se vystříleli, tam postříleli český esembáky to otec by nikdy neudělal.

No a teďko ten otec byl lapenej v těch letech, padesátýmčtvrtým roce, nakonec byl lapenej když určitým způsobem takovým co je ve špionážích běžný, že jo, byl na něj nasazenej nějaký už pak falešněj člověk žejo a pak byl lapenej, chycenej a měl potom jako žádost, že ho tady z té strany komunistický, že bude pracovat pro ně. A teďko ti dám přečíst jak von pro ně pracoval.

Já: A on nejdřív pracoval pro nějakou Americkou službu ?

B: Pro americkou taky pracoval no ale von tedko byl nepříjemnej všem tím, že vůbec nechtěl používat že , nechtěl nosit zbraně, neměl vůbec střelnou zbraň. Jediná zbran tam maj ukázaný, von měl normální kudličku na chleba, když třeba potřeboval, taky aby si aspoň mohl ukrojit chleba nebo nějaký klacek nebo ja nevim. Tak to tam všechno uvidíš v těch spisech, to je popravdě, to jsou spisy od toho no vod těch výsledků, že jo.

Já: Takže on nejdřív pracoval pro Americkou službu a pak ?

B: Ne von převáděl, nejdřív převáděl a pak ho asi ta služba chtěla taky používat, ale myslim, že to nedělalo vůbec žádnou dobrotu, že to vedlo spíš ke zkáze.

Já: A potom na něj někoho nasadili komunisty.

B: Jo a von měl jako do nějakých schránek, to si tam přečteš, do schránek někde třeba v Mnichově vid', měl dávat nějaký zprávy a von tam šílený jako směšný takový až výsměch, výsměch jako já nevím. No je to tam jmenovaný, přečteš si to, to co tam dával kerým je jedině dožíral.

No a pak to dopadlo moc špatně, protože tohleto nesnesli takovuhle spolupráci, že si z toho dělal vlastně srandu.

Já: Ty komunisti ho tedy chtěli využít.

B: No já vim, že tady měl určitě někde vkládat nějaký, já nevím nějaký jestli vysílačky nebo co, to asi těžko v té době, to už by bylo.. nevím. Měl do nějakých mrtvejch schránek něco dávat a to asi taky nefungovalo. No a takže ho nakonec, pak věděli, že už je lapenej, byl že jo. A tak už ho takhle prostě nenechali že jo.

Já: A oni přišli na to, že pracoval pro někoho jinýho nebo jim vadilo jak sabotuje tu spolupráci ?

B: To jim vadilo voboje, to věděli taky no. To je tam v těch spisech všechno napsaný, kerý si můžeš přečíst, ale to je nemožný to všechno přečíst. No ale tam by jsme předpovídali, že to má bejt všechno pravdivý když to tam ty estébaci, že jo vyslíchali tak to bylo, by měla bejt všechno pravda.

Já: A oni ho zajali při tom přechodu přes hranice, nebo jak ?

B: A všechno pravda to stejně není, protože jsou tam nesmysly, třeba, že náš určitěj příbuznej byl třeba majitelem třeba Vítkovickejch oceláren jo, to byl nesmysl, starej vorlíček zase z rodiny určitej, bratra otcova manželky, že je i tatínek byl velikým miliardářem a, že měl. No prostě kraviny, uplný kraviny. Takže nevím nakolik tam může bejt nepravdy nebo řekněme omylů, dáme jim to jako že, to byly omyly, nebudem jim nasazovat jako zbytečný... No byl to prostě omyl. To von ten Orlíček neměl, von tam pracoval normálně jako pracovník, že jo nějaký vedoucí že jo, ale ne majitel.

Tak takový sou tam zprávy to si pak hezky přečteš, částečně a poznáš, že tatínek náš byl, tedy vopustil mě a bratra a maminku. To je v první řadě docela vošklivý, já to, já to vyčítám já to neuznávám jo. Já bych nikdy nikam neutekla ani za nejhoršího bych z republiky neutekla, já

ne, protože bych musela opustit matku, teď tu babičku starou, dědu a to teda není možný to je teda pro mě vyloučený, já to nikdy neuznávám, tydlety způsoby ani toho strýce, že tu nechali taky tu jeho manželky jeho rodiče voba viš a vedešli by do toho tululus.. ????!

Já: A jaký to mělo důsledky na vás na tu rodinu, že odešel ?

B: No na tu rodinu to mělo důsledky šílený, maminka jelikož, voni byli na oko rozvedeni. Tatínek to udělal když chtěl utect, že se jako rozvede a že maminka bude jaksi odpojena od toho jeho jména, že jo. Ovšem když byla rozvedena tak měla povinnost.. , kdyby byla nerozvedená tak by byla stejně zavřená určitě taky, ale tiplem, použili to, že byla rozvedená, takže byl to pro ní jako cizí člověk a mohla ho hlásit na STB že, utekl do zahraničí. Ona tohle neudělala a kdyby byla jako, s nim zůstala provdaná, matka, tak tady hráli nějaký ty právní záležitosti i v tom režimu, že třeba nemusela mít tu povinnost, když byla s nim provdaná, že by ho nemusela nahlásit, ale vono by to stejně dopadlo takhle, že jí zavřeli, byla vyslýcháná, hodně no. Já sem byla u soudu, když měli soud na Pankráci a tam byla odsouzená, teď nevím na kolik, jestli byla na dva roky nebo na rok, nevím jestli ji pustili dřív, protože jí pustili za necelej rok. Byla na rok zavřená matka , která vůbec za nic nemohla, kerá otci říkala, že když sem bude chodit takhle pořád a navštěvovat svý starý rodiče, navštěvoval jo, ale co voni z toho měli vid'... nic.

A matku navštěvoval a mě navštěvoval. Mě teba zavolał buť tam a tam v Praze a sešli jsme se v Praze. Riskoval, skutečně dobrodruh a matka říkala: „Vojto zůstaň tam a nechod' sem už vůbec. Už nás nech nebo to špatně dopadne''. A taky to dopadlo špatně.

Já: A tobě nějak kvůli němu i perušili školu ne ?

B: No to bylo zvláštní, že já jsem se dostala na školu v těch letech, když byl otec zavřenej. Vono se to hned nevědělo nějak. Já sama nevím jak to bylo, ale potom bylo v osmapadesátym roce vyřazování tech studentů, kerý měli nějaký... nějaký prostě.... něco špatnýho na sobě antikomunistickýho, který měli třeba příbuzný nebo rodiče bejvalý majitele statků nebo..., tak se vyhazovali, nějaký politický, kerý měli nějaký špatný znamení. Jo a byli veliký prověrky a kádrováci to kádrovali a mě zavolali když už jsem .. studovala na Umprum , dostala jsem se tam, protože....., to ti pak ještě dopovím.

No když mě vyslýchali STB, když otec utek a když ho chytli a když matku zavřeli a mě vyslýchali ve Škalový ulici v Dejvicích, tam jsem jim musela všechno vypovědět, co sem věděla a voni, chovali se ke mně docela slušně, brali nás jako, to byl dotyčnej možná nějaký mimořádně slušnej ten pracovník estébák a říkal: „No dyť vy ste vlastně jako děti vopuštěný postižený, a manželka taky a takhle ste dopadli kvůli otci, kvůli zločinnému tatínkovi!'' a já povídám: „No je to tak to je, ale stějně už teďkon nesmim do školy nastoupit dostudovat.'' A

von mi řek: „podívejte se slečno okážete ... já sem měla posudky ze školy víš, jak se učim. ... vy jste dobrá studentka a když máte možnost ukázat jak máte ráda naši zem, republiku (smích), že budete dobře studovat a tak tam chodíte dál jo, ale bratr pujde, můj bratr má jít do děckýho domova, protože jistě to nestihnete sama bez rodičů úplně, bez matky, bez otce a máte malýho bratra, tak ho dáme do domova (teď jsem chtěla říct důchodců) .. do dětskýho domova.“ a ja povídám: „Ne prosimvás, prosim vás nechte mi Pepíka, já to všechno stihnu, já to všechno dobře stihnu, Pepík není zas tak malinkej, už měl já nevím kolik .. osm let nebo kolik, ne ještě víc devět let a já.... Já to všechno stihnu!“ Tak dobře ..

Tak to jsem padla zrovna na slušnýho toho estébáka a šla jsem do školy. Dostala jsem ... děte si zažádat do národního výboru Prahy 6 a budete dostávat asi dvěstěpadesát korun na měsíc. Ještě jsem měla taky stipendium ve škole za vzorný učení, asi dvě stovky, takže jsem měl tohle. Nájem stál asi dvěstě korun, bytu celýho to je v té době.. představ si to. No a lidé s kerými maminka do té doby než byla zavřená pracovala u nich. Pracovala ve stavboprojektu a dělala tam práci přípravnou pro rozpočty, tak ty lidi když se dověděli když pro matku přijeli do práce takovým tym tatraplánem a vodvezli jí a pak už zůstala ve vězení vid', tak ty lidi to věděli a ty ke mně chodili každéj měsíc, zazvonili a dali mi vobálku s penězma a byli to výborný architekti známi vid', mohla bych jmenovat. Mám je někde totiž všechny sepsaný. No a ty architekti tam žili když brali peníze tak vždycky vzpoměli na Marii Kučerovou a pro ty děti, pro mě, pro Pepíka přidali něco a my jsme tak docela .. no prostě jsme v té domě mohli jako žít. No a takhle jsme žili s Pepou.

Já: A tobě bylo v té době kolik?

B:No to byl rok padesátčtyři tak jsem byla devatenáct, při těch výsleších a potom jsem a potom teďka přejdu na to kádrování ve škole, tak to šlo dobře jo, to šlo výborně vědělo se, že jsme děti tohodletoho zločince našeho politickýho vězně a chodila jsem do školy Pepa , taky trochu zlobil mě, ale docela to šlo naučil se nějak hrát na ten (asi saxofón) , no prostě se na to sám naučil a studoval zednictví Pepa potom. No a já jsem tam docela dobře v klidu tudovala a najdnou přišlo tohle to kádrování v padesátymosmim roce přišlo kádrování a zavolal si mě kádrovák a slečno Kučerová vy se musíte zřici oficiálně svého otce, jinak musíte přerušit studium a musíte.. já jsem řikala.. a začala jsem plakat ' 'Ne mě nemůžete chtít to já nemůžu, nemůžu v žádným případě udělat vždyť je to můj otec a je mi to nemožný se ho zbavovat, i když nás .. vopustil... není to možný, není to logicky možný, je to blbost jo. Tak jsem prostě jakoby takhle najivní s tím strašným Kádrovákem .. vim to méno .. teď si ho nevzpomenu, ale naskočí mě. Ten byl velice zlej skoro šílenej, řval na mě, říkal ' 'Já kdybych měl takového otce já bych ho vlastní rukou zabil' ' .. no takovej jako šílenec to byl. A já jsem tam byla volaná dvakrát a zase jsem byla .. zase jsem brečela, to přiznám, protože bylo to vopravdu nepříjemný jo, že bych měla vypadnout a ještě nepříjemnější bylo, že bych se měla zřict oficiálně na papíře svého otce , tak to teda absolutně nikdy i kdyby mi .. já nevím, ale on byl...

vždycky mě měl strašně rád a to mu zazlívám přece jenom, že nás vopustil, ale zřít bych se ho nemohla. No a teďko sem nevěděla co .. a tak jsem šla za panem profesorem mu to říct jak to se mnou je. Von profesor Strnada mě zavolał a říkal: „Slečno todleto nemůžete udělat , máte pravdu.“ Von byl komunista velikej, pan profesor Antonín Strnada, senzační pán upřimnej víš, komusta kterej to měl jako svou víru na dobrou věc, né že, by z toho těžil nějaký výhody a druhýho ničil, to vůbec takovej nebyl. Byl, pocházel z rodu z Valašska a to ještě jsem ti neřikala, že jak mě vlastně přijal do školy když mě Svolickéj odmít, no ale to si můžeš všechno přečíst v mojí momografii. No a teďko von mě řek: „To nemůžete udělat a voni chtěj na vás, že jo aby ste šla aspoň teda na celoroční brigádu ukázat jak milujete Socialistickej režim jo“ ... ja jsem řikala: „Ježíšmarja, prosím vás, vždyť já chodím na brigádu každý léto, jednu okamžitě na dva měsíce pracovat abych si vydělala do normálně, do těžký práce, do zemědělství na Slovensko každej měsíc, mám na to i papíry, mi tam napíšu normálně, píšu že jo, že jsem tam pracovala.“ A profesor říkal: „Slečno nikam nejezděte voni by vás už stejně nepřijali, uděláme to jinak“ ... s rektorem ketrej byl par Vzpuřný se domluvili, že skráťej moji .. studium vo jeden rok, ale že tam budu mít absolutní studium. To bylo důležitý víš. Já jsem dostala papíry, že jsem vystudovala školu a vo rok dřívě no. No tak jsem to.. se to zkrátilo, vystudovala jsem s vyznamenáním.

A pak jsem začala pracovat jako velice, samozřejmě absolventka jsme neměli vůbec nic tak jsem si vzala Kopeckýho Vladimíra.

Já: A v tu dobu už byl Vojtěch tady ?

B: Vojtěcha pustili až v roce 65 a já jsem zase vystudovala v roce 55 ano v 59 jsem absolvovala, to ještě byl otec zavřenej. A já jsem měla dál problémy, to byly dál problémy, ale to už byly zase kvůli mojí,.... způsobu existence, že jsem se taky nenechala, já jsem třeba nikdy nebyl v pionýru, já jsem nikdy nebyla v nějaký komunistický straně nebo svazu mládeže, nikdy. A tak mě to nějak všechno šlo i bez toho. Za mě se postavili i třeba studenti vostatní, třeba ze svazu mládeže, protože viděli jakou mám povahu. Já jsem makala jako vopravdu jsem makala, starala jsem se vo bráchu, pak maminka přišla z vězení musela pracovat na stavbách, mejt vokna ve vysokých věžkách, potom dělala žleza do toho betónu... jak se tomu říká .. prostě jak se vohejbaj takovýty železa a zalejavaj se pak betonem. V tom pracovala no a takhle jsme žili, že jsme neměli skoro vůbec nic, ale taky to šlo.

Já: A potom Vojtěcha teda pustili?

B: Vojtěcha pustili.

Já: A on žil pak nadále s vámi nebo ne ?

B: Ne, to ti povím. Jeden den přišel tatínek, bylo to v roce šedesátpět když se narodil Jenda, měl asi dva tři měsíce takže to musel bejt narozenej mezi jarem a létem a eště otec viděl Aničku.

Já: To uže tedy byl puštěnej ..

B: Ano puštěnej, už byl puštěnej, protože jelikož věděli, že je těžce nemocnej, že je v těch Jáchymovskejch dolech na všech těch možnejch místech, kerý mám jako zaznamenaný v jeho dopisech. Je tam napsaný jak se jmenovaly tamty doły kde zrovna pracoval, jak se jmenovaly ty věznice to si už všechno nepamatuju, ale na dopisech to je napsaný a dopisy mám. A tatínek byl samozejmě na tech uranovejch dolech, ke konci tho vězení a dostal rakovinu, voni to najdenou zjistili postupně a zjistili, že se to asi zhoršuje a pustili ho domů umřít. Takže von zemřel tady, dostal strašlivý bolesti už hned ten rok šedesátpět a někdy na podzim po nějakejch operacích zbytečnejch celkem už.

Já vim, že měl ... byl v Praze jenom chvilinku, nesměl bejt v Praze, on musel bejt mimo Prahu .. pracovat víš. Von když ho pustili tak si honem našel místo, neposlech matku nešel pracovat do lesa a dostal... svedl ho nějakej známěj aby šel pracovat tady do tý Neratovický spolany k tomu DDT, tak ještě k tomu, že měl rakovinu už v sobě což asi tušil, ale že si tam vydělal by víc peněz, protože tam dávali víc peněz každému kerý.. rpostě za chvilku častokrát zemřeli, že jo v tom DDT. Tak šel pracovat do násypky DDT, ale líčil mi jak to DDT v těch pytlích v tý násypce tam vodebíral a jak se kolikrát ten pytel DDT na něj přímo, nebo vedle utrh .. a byl celej... No nesmysl .. posypanej tím práškem vid', kerej je smrtící. Takže umřel úmyslně zase, kravina vid'. Možná, že by byl třeba i asi to... no možná by vo pár měsícu jako déle ještě žil.

Já: A on teda nežil s váma?

B: Von nesměl s náma žít, protože voni měli.. voni ho propustili s tím, že má takovýho sledovatele pana plukovníka Volka, kterej byl docela slušnej tam v Dejvicích na dlouhým lánu ho měl jako v dozoru a ten mu přišel říct když byl u nás, první týden byl u nás. 'Pane Kučera bohužel už jste tady byl týden, ale už teďko musíte si najít místo pracovní mimo Prahu, už nesmíte bejt v Praze.' . A takže von se vodstěhoval sem k babičce a zemřel v září toho roku kdy ho propustili, ten samý rok zemřel v Brandejský nemocnici na rakovinu. Takhle dopad můj tatínek víš.

Já: A když to všechno tak shrneš tak jaký na něj máš názor ? Jak se na něj díváš ?

B: Dívám se na něj jakože to všechno byla volovina. Mě se to vůbec nelíbilo. Já ho veice.. si nedovedu představit, že tak svobodomyslněj člověk musel bejt jedenáct let zavřenej když mě stačil jako několikrát vylíčit, jak byl zavřenej s těmi slavnými vězni jo, že to bylo vlastně jako

univerzita, že tam kolikrát se učili, byli tam vězňové, třeba generálové vid'. Kudl Washer , to mě jmenoval všechny ty lidi slvný, kerý tam byli zavřený a kněží byli zavřený hodně a vzdělanci vůbec. To víš, že trpěli tam jo, ale snažili se třeba se navzájem tam hovořilo o zajímavějších věcech, že to bla vlastně "Univerzita" pro někoho kterež tolik nevěděl vid'. Jakože tam byl v nejlepší společnosti. A to teď říká každě, voni jsou vo takových lidech co se dostali a pežili to vězení a ještě třeba žijou tak o tom hovoří taky jako, že to bylao takhle no... Dokonce spoustu lidí kerý menujou stejný jména jako jmenoval můj otec s kerýma byli zavřený, tak kolikrát jsou teďka v televizi a vyprávěj jako ty příběhy z toho pořadu.. nevím jak se to jmenuje..... hříchy komunismu, jak to vypadalo.... Mě to vůbec nebaví. Já s tatínkem takhle nikdy nevycházím do něčeho abych to použila, v nějaký publicitě, protože to už není nikomu k dobru.

2.2 Jan Kopecký, rozhovor č. 2

Tak jak já znám příběh svého dědečka Vojtěcha Kučery, já ho znám jenom z vyprávění, protože jsem dědečka nikdy nezažil takže všechno co říkám vlastně už prošlo mojí hlavou, že jsem to slyšel už buďto od maminky a možná od někoho jiného a něco jsem si přečetl ve svazcích vojenské kontrarozvědky.

Vůbec nevím jakou můj dědeček měl ve skutečnosti povahu ani náhodou, protože měl manželku dvě děti, byl asi schopný obchodník dokázal továrnu ve velkém Březně uvést do chodu, po druhé světové válce a zároveň byl pak schopen tu rodinu opustit. Byl asi hodně společenský sportovní kulturní, stýkal se s lidmi na úrovni, znalí umění, světa, sjezdil Celou Francii jako cestující, v Praze podnikal, ale dokázal se zachovat zvláště ve chvíli kdy nevím z jakého důvodu tady nechal svého sedmiletého syna možná ještě mladšího a babičku (mojí maminku) i s manželkou.

Já: A on jim řekl že odejde nebo jako odešel a oni o tom vůbec nevěděli?

T:A teď jsem narazil na něco co nevím.

Já: To nevádí pokračuj dál.

T:Já doufám no já myslím, že jim to musel říct nebo minimálně, že to věděla babička ale že jim to nějakým způsobem řekl nebo, že nemohla nastat situace, že by se ráno probudili a nevěděli kde je dědeček nikdo a to by ho třeba dali hledat ne to museli nějakým způsobem vědět. Takže ten jeho skutek, nevím jestli měl opodstatnění v nebezpečí které na něj číhalo ze strany komunistů a dalšího postihu, který dopadl na lidi v obdobných pozicích a inteligenci a nebo jestli v tom víc hrála roli ta věc, že se třeba i bál těch nepříjemností.

Já: Víš nějak o tom začátku o tom jak přecházel hranice jak se to naučil?

T: Já myslím že uměl přecházet ty hranice proto aby tu fabriku uměl dát do chodu po druhý světový válce kdy se tam vyráběly součástky pro vojenský průmysl asi letecký a aby mohl ty textilní stroje dát do provozu tak potřeboval ty dělníky, který to ovládali a vyznali se v to. A to byli většinou Němci, který tady byli odsunutý, takže si je vodil, co já vim, přes hranice do fabriky, možná i osobně.

Já: A dělal to nezákonně?

T: No to bylo, já myslím že se stal národním správcem v roce čtyřicet šest takže to nebylo ještě v době kdy komunisti, to bylo jako, asi to bylo v rozporu s ochranou státních hranic, rozhodně, ale nebyl problém v tom, že by hranice byla uzavřená, jako za komunistů. To už přecházel hranici, která byla obehnaná ostnatým drátem. Takže právě to je ten rozpor, že to je vlastně hrozně šikovný, vzdělaný a schopný člověk a zároveň jaksi z hlediska rodiny udělal něco, co si já třeba nedovedu představit, ale neměl jsem nezažil jsem tu dobu ani motivaci si nedovedu představit, odejít od dětiček.

No a dál, pak vlastně zase všechny ty okolnosti jeho odchodu toho co dělal v Německu jak začal pracovat pro Americkou výzvědnou službu CIC a zároveň byl vedený jako agent české rozvětky nebo kontrarozvětky STB, to přesně nevím, ale těm podával úplně nesmyslný někdy až komický informace.

Já : Jakto, že když pracoval pro obě zároveň tak jakto, že ho ti komunisté nezatkli?

T: No on se pohyboval na území Německa, který v té době bylo pod správou, jestli tomu rozumím dobře, po válce nebo to si rozdělili spojený státy s Anglií takže to bylo jako svrchovaný území kde nemohli někdo z komunistů jako z český policie, nemohl kohokoli zatýkat a naopak tam češi nebo česká komunistická policie tam měla spoustu svých tajných agentů, který se snažili zverbovat ty lidi aby jim donášeli zprávy do Československa o tom co se děje v západním Německu. A dávali jim důležitý informace špionážního charakteru. Takže já si myslím, že dědečka když byl v Německu a už se domluvil na spolupráci pro CIC, nebo to mohlo bej i najednou, tak ho někdo oslovil z Čechů pod třeba i, pod nějakým vydírání, pod nějakým tlakem, že je potřeba aby podával informace do Československa a on to, on podepsal tu spolupráci, si myslím já to nevím to sem neviděl nikde dokument kde by se zavázal ke spolupráci, ale celou tu dobu byl vlastně dvojitým agentem, to znamená, že ve skutečnosti pracoval pro CIC a Československý rozvětce podával informace úplně zbytečný aby vyvolal zdání, že jako pracuje pro ně a mohl tam pracovat dál.

A přecházel hranice z Německa do Československa, navštívil občas babičku a její maminku, že se najednou objevil teda ve Lhotě nebo zaklepal na dveře a byl tady To si jako pamatuju to mi vyprávěla.

Já: A to byla jen jednodenní akce nebo u nich zůstával n'třeba i déle?

T: No myslím, že to nemohla být jednodenní akce. Já myslím, že u nich nepřebýval, protože to bylo nebezpečný, že tam přespál jednou, ale musel mít nějakou síť. No a následně se, nevím co se přesně dělo v zásadě jenom vim, že její mamince při jedné z těchto návštěv sdělil něco v to smysl, že je ta situace pro něj těžká nebo dalo by se říct neřešitelná, že i ta práce pro Americkou rozvětku je, nechci říct, že to nazval nemorální nebo mluvil určitě o penězích, že tam jde vlastně o peníze a že to je nějakým způsobem svět ve kterém mu není dobře, ve kterém se nechce pohybovat, že si vlastně nevybereš, že já nevím jestli to moje maminka říkala, ale, že jí varoval "Alenko střeš se peněz, moci peněz aby rozhodovali o životě" něco v tom smyslu, že jí vlastně řekl až byl spíš smutný, zklamaný a možná to i vedlo k tomu, že se třeba i vědomě nechal chytit při jednom z přechodů zpátky do Čech a bylo to pro něj řešení, nějaké složité situace o které, ale já skoro nic nevím.

Já: A způsobil jeho obchod nějakou újmu té rodině ?

T : Velkou, moje babička, jeho manželka byla skoro rok ve vězení.

Já: A rovnou potom co odešel a nebo až potom co ho chytili?

T: To myslím, že mohlo být potom co odešel, když ho chytili tak.... ale to ví moje maminka, to já bych si vymýšlel.

Já: A stalo se ještě něco ? Omezili nějak např. babičku ?

T: No a pak těžko sháněla práci, dělala třeba na stavbě kde nosila výstuže, to mi ukazovala jak na jednom rameni má větší bouli jako větší svaly od toho jak tam nosila výstuže. Takže musela dělat těžkou manuální práci. A na babičku to omezení mělo. Babička určitě řekla, že jí chtěli vyloučit ze školy a díky zastání učitele si mohla tu školu dodělat ve zkráceným termínu a nemusela být jako .. předčasně ji ukončit, takže ji ukončila jako.. řádně, dřív a dostudovala tu školu, kterou studovala. A co já vim z vyprávění tak tam je zajímavý, že ten učitel co se jí zastal byl komunista. Si já myslím, takže to zase trochu.. to je jiné téma, ale nelze posuzovat úplně jednoznačně podle příslušnosti k nějaké organizaci nebo straně, nebo .. a to platí pro CIC nebo komunistickou stranu., nelze z toho vyvozovat nic o tom člověku , který se toho

zúčastní nebo nezúčastní. Je potřeba vždycky vědět všechno vo něm a pak posuzovat natož soudit.

Já: A po tom co ho tedy dopadli tak co následovalo?

T: No to je vidět v dokumentu Agent K vypovídá, který natočila komunistická propaganda, takže následovalo to, že byl samozřejmě vyšetřovaný, zavřený a původně odsouzený k trestu smrti, který se mu zmírnil na doživotí a nakonec ve vězení si odseděl, tuším jedenáct let. Po propuštění dostal rychle rakovinu, protože pracoval v uranových dolech.

Já: A až po tom propuštění?

T: Já.. to nevím, jestli ta nemoc se projevila už, možná.. nebo jestli to propuštění souviselo s tou nemocí.

Já: A on se pak vrátil k rodině? Když ho propustili?

T: Vrátil se k rodině a myslím, že to nebyl ani rok a umřel. Takže vlastně celá tahle životní část je svým způsobem nesmyslná. Z mého pohledu.

Já: Takže kdybys měl shrnout kým pro tebe nakonec byl nebo jak se na něj díváš?

T: No je to můj dědeček, takže krom podoby a možná i nějakých vlastností, který mám i já z něj zřejmě.. tak když se na to budu dívat z vnějšku, že nejsem jako příbuzensky (nijak spjati, - bych řekla) Tak je to co jsem řekl na začátku, že to je člověk o jehož skutečný povaze vlastně nevím nic, vidím ho jedině v tom dokumentu, komunistickým, propagandistickým kdy mluví, kde ho skutečně vidím, nemusím se jenom opírat jako o vzpomínky nebo o fotografie, protože já jsem ho viděl asi jako měsíční dítě, takže si ho nemůžu pamatovat. Ale opravdu nedokážu nic říct o tom, jestli to byl dobrý člověk, nebo ne. Proč se choval jak se choval, je to záhada a možná čím dál tím větší, čím víc o tom člověk přemýšlí .

Já: Takže ti přijde, že to co udělal bylo zbytečný?

T: No z mého pohledu na lidský osud člověka, který se věnuje práci, životu, jako žije intenzivně a je schopný, protože to je vlastně jako vedoucí pozice, kterou udělal a to znamená, že má nějaký schopnosti. Tohle rozhodnutí a tahle situace mi přijde, že v souvislosti s tím před tím mi to nedává moc smysl. Nebo když to řeknu jinak, schématicky viděno, černobíle viděno tak bych očekával, že bude spíše v Německu úspěšný, zařídí si tam nový život, stane se celkem úspěšným podnikatelem, bude nějak podporovat svojí rodinu v Čechách, tu

spolupráci se CIC třeba ukončí, ale je varianta, že by se tam mohl postavit úplně na vlastní nohy žít tam s jinou rodinou a tu Českou nepřímým nějakým způsobem v komunistickém režimu i podporovat. To je vlastně varianta, která mi vzhledem k jeho předchozímu životu přide pravděpodobnější, ale ta skutečnost je ve výsledku nesmyslná. Utéct nechat se chytit a strávit jedenáct let ve vězení je vlastně nesmysl.

2.3 Julie Kopecká, rozhovor č. 3

Takže, Vojtěch Kučera byl můj pradědeček z babiččiny strany tedy tatínek babičky Kučerové. No a vlastně o jeho životě vim něco jenom z jejího vyprávění, kdy jsme si spolu o tom bavili. Taky jsem na něj zpracovávala nějakou práci do školy, ale asi ne tak rozsáhlou jako ty.

No a o jeho životě vim to, že aspoň si to myslím pocházel z Liberce. No myslím si, že pocházel z nějakýho.. nějaký severní části Český republiky a řídil závod na výrobu textilií v.. ve Velkym Březnu.. taky si tím nejsem jistá. A dlouhou dobu tam pracoval.

Já: A víš jakou funkci měl v té textilní továrně?

S: No myslela jsem si, že hodně vysokou, ale nevím asi jakou úplně přesně. Jakože řídil tu výrobu, ale nevím co přesně. Další věc je, že žili v Velkym Březně, myslím si, že se tam měli docela dobře, když se babička narodila a žil tam s manželkou Marií, jestli to říkám správně. A dokud jim vlastně tu textilku nezabrali komunisti, tak myslím si, že byl poměrně spokojenej s tím co dělá a jak to asi dělá. Ale pak nastaly nějaký problémy a okolnosti, který ho vlastně donutili odejít z té textilky a myslím si, že to byly jako špatný věci.

Já: A víš co se třeba dělo?

S: Jako určitě mi to babička říkala, ale už si to nepamatuju. Myslím si, že mu zakázali tu výrobu a nějaký věci podle mě někam vyhodili a poslali ho úplně pryč jakože... nevím jestli to úplně třeba jako vyrabovali tu textilku nebo zničili nebo .. to nevím.

No a potom se přestěhovali nevím někam do Čech, kde si myslím, že už se možná narodil Pepík. Jelikož to bylo jako vlastně když byl Pepík malej. No a v tudle tu chvíli, děda začal vlastně praděda začal pracovat pro... nevím koho. Ale začal převádět přes hranice a nějakou dobu žil i v Německu, nebo takhle nejdřív žil vlastně podle mě v Německu, nevím jestli v Mnichově nebo někde u Mnichova a pak vlastně ty okolnosti co se tady děly v tom vlastně... za tý .. v tom komunistickym režimu, tak ho donutily k tomu aby vlastně pomáhal tomu odboji protikomunistickému. Takže převáděl přes hranice, jediný co vim na čem babička

hodně lpěla je to, že nikdy nenosil zbraň u sebe a, že se snažil to dělat vlastně hrozně jako.. nenásilným způsobem přesně tak.

Třeba co vím z babiččiny strany tak, že jí hodně mrzelo to, že vlastně s nima není a, že maminka na to všechno byla sama. Samozřejmě se stýkali s tatínkem. Babička říkala několikrát, že jí přemlouval aby.. aby tam šla za nim, že se tam má dobře a, že tam mají koně a tak. No a vlastně nějakou dobu mu tohle přecházení přes hranice jako fungovalo, babička říkala, že i pracoval pro CIA nebo nějaký tajný služby, nevím asi přesně úplně si to nepamatuju. Ale jednou, vlastně nevím ani jaký to byly okolnosti, ale vím, že ho dopadli, že se několikrát scházel s babičkou a prababičkou Marií v Praze, ale vlastně nevím tu okolnost jak ho dopadli. Ale vím, že ho chytili, že byl vyslýchán a potom byl vězněnej jedenáct let..?! Nevím. Asi si to vlastně nepamatuju přesně.

Já: Ale jo tak nějak...

S: No a vím, že to bylo asi nejhorší období pro babičku, naši, která se musela starat o Pepu, svého bratra. No a v tu chvíli byla nějak vyslýchána samozřejmě i ona, ale její maminka.. teda Marie, která pak byla taky chvíli vězněná.. myslím si to. No a nevím přesně, byl vězněnej v Jáchymově nebo..

Já: On byl podle mě vězněnej různě, ale v Jáchymově tak.

S: Protože já si myslím, že umřel na nějakou nemoc, která byla důsledkem toho, že byl vězněnej. A nevím jestli to bylo něco s plicema nebo jestli... no kdyby t byl ten Jáchymov tak tam vlastně probíhaly nějaký ty důlní práce a tudle to, takže tam by byla asi velmi vysoká pravděpodobnost, že to má pravděpodobně z toho. Takže za mě třeba Jáchymov, ale nejsem si tím úplně jistá.

No a to je asi všechno od začátku do konce co vím.

Já: A víš třeba jestli to, že odešel mělo nějaké následky na tu rodinu kromě těch výsledků, proč se v nějakou tu dobu vlastně musela babička o Pepíka starat?

S: Tak protože, asi nebo takhle první věc je ten rodinný aspekt, že pokud ta rodina nemá toho otce tak samozřejmě nemůžou fungovat na sto procent, protože.. Já myslím, že jim nějaký peníze třeba i dával jako nechtěl je úplně zanedbávat, ale vlastně tadleto role toho otce tam je potřeba pokud má všechno zvládat matka a ještě k tomu všemu vlastně se jako nějak stýkala s tím mužem a byla třeba pronásledovaná byť ne nijak do důsledků, ale určitě to nemělo dobře dopad na to co se v té rodině dělo.

Já: A myslíš, že to mělo nějaký následky i pro tu babičku (neboli Alenku Vojtěchovu dceru), nejenom nějak psychicky ale třeba i studijně?

S: Jo jasně. To máš pravdu, to sem zapomněla říct. To jako, tím, že vlastně její otec byl proti režimu tak samozřejmě vlastně jí z té školy chtěli vyloučit. Ale myslím si, že to dopadlo tak, že jí nevyhodili, protože se za ní přimluvil nějaký učitel, neznám jméno, ale .. Jako určitě, tak samozřejmě pokud prostě ten člověk dělá něco co je proti režimu a ten režim všude je, tak samozřejmě, že to má následky ve všem no. Prostě od.. když se to o tobě říká, že prostě tvůj tatínek přechází přes hranice a tak.. tak pak to není lehký nikde.

Já: A když to teď tak všechno shrneš i když vim, že nemůžeš říct jak přesně byl, protože jsi ho nezažila, ale když si tak projdeš všechno co jsi slyšela, četla o něm a o jeho životě tak jak na ebe působí? Kdo pro tebe je Vojtěch Kučera?

S: Tak ono to má asi souvislost s tím, že vlastně ve škole pracuju na tom projektu kde zpracováváme rodinu Mašínů, což jako je trochu jiný téma, ale vlastně je to nějaký jako hrdinství nebo něco takovýho. Nebo je to tak jako braný. Pro někoho je to vlastně zločin. Ale беру třeba ve srovnání s téma Mašinama jako někoho, kdo prostě se snažil proti tomu odboji bojovat a dělal to vlastně poměrně správně nenásilně a vlastně tadleta, tenhle jeho přístup se mi líbil, jako co se týče toho odboje. Ale co se týče vztahu jeho Vojtěcha Kučery a jeho rodiny, tak jsem tak trochu skeptická, protože ... a možná je to ovlivněný tím, že mám vlastně jeden názor a to je od moje babičky, která je hodně ovlivněná, ale musím říct, že mi to vlastně přijde jako trochu nefér se takhle zachovat k vlastní rodině, ačkoliv chápu, že ten člověk je ve velkém vlastně.... velkej vlastenec a chce vlastně udělat něco pro tu zem no. Takže myslím si, že takhle je to takový rozporuplný, že jsem na něj jako hrdá a myslím si, že je to.. to byl jako správný člověk, ale vlastně mi je trochu líto jak se zachoval k té rodině no.

To je asi všechno.

Já: Chceš ještě něco dodat?

S: Já jenom to, že jsem nečetla jako úplně ten spis, takovej ten. Takže vlastně vo něm jako... proč to dělal jak to dělal a ty detaily vlastně nevím. Takže je těžký ho posuzovat když mám jenom to... tu jednu stránku.. vlastně jenom jeden pohled z té jedné strany, což je ta babiččina hodně subjektivní, kdy pro ní to prostě bylo fakt těžký období. Takže to všechno co vypráví je dost zkreslený no. Ale rozumím jí v tom co říká.